

بسمه تعالی

طرح درس کارورزی دو (Lesson Plane)

نیمسال تحصیلی اول ۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

نام رشته: PhD طب ایرانی

نام درس: کارورزی دو

مدت زمان ارائه درس: ۵ ماه

پیش‌نیاز یا همزمان: اعمال یدای و جراحی صغیر (کد ۱۸)

نوع واحد: کارورزی

گروه آموزشی: طب ایرانی

نام مسئول درس: دکتر ملیحه تیرایی

تلفن تماس: ۸۸۹۹۰۸۳۸ - ۸۸۹۹۰۸۳۸

روزهای تماس: شنبه الی چهارشنبه ۸ الی ۱۵:۳۰

آدرس: تهران، خ طالقانی، نرسیده به میدان فلسطین، خ سرپرست، دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی تهران

آدرس ایمیل: dr.mtabarrai@yahoo.com

توصیف کلی درس:

واحد کارورزی یک دوره آموزشی است که طی آن فراگیران به شیوه بالینی و از طریق حضور در درمانگاه و کلاس با روشهای تشخیص و درمان بیماریها از دیدگاه طب ایرانی آشنا می‌شوند.

موضوعات آموزشی بطور عمده بر علل بوجود آورنده هر یک از بیماریها، علایم تشخیصی و روشهای درمانی متمرکز می‌باشند و در جریان آموزش نحوه تشخیص و برخورد با بیمار تکمیل می‌گردد. از آنجا که در طب سنتی ایران روند درمان به کمک سه حیطة

اصلی شامل تدبیر (اعمال دستورات طبی در سبک زندگی از قبیل تغذیه و حرکت بدنی)، درمان دارویی و اعمال یدای و صورت می‌گیرد، آموزش فراگیران در کلینیک شامل آموزش و ممارست هر یک از این بخشها خواهد بود. در عین حال فراگیران در این دوره اصول رفتار حرفه‌ای و اخلاق پزشکی را نیز آموزش دیده، تمرین می‌نمایند.

۱- اهداف آموزشی:

اهداف کلی آموزشی:

در پایان این دوره فراگیر باید دانش لازم جهت شناسایی شکایات و تظاهرات عمده بیماران مراجعه کننده به درمانگاه طب ایرانی را کسب نموده، ضمن رعایت اصول و مقررات حرفه ای و اخلاق پزشکی قادر به انجام اقدامات تشخیصی و درمانی بیماریهای مرتبط با قاعدگی باشد.

اهداف اختصاصی:

۱. حیطه دانشی

فراگیر باید بتواند:

۱. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای جنرال بیان نماید.
۲. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای داخلی اعصاب توضیح دهد.
۳. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای کبد و سیستم گوارش بیان نماید.
۴. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای زنان، مامایی و نازایی توضیح دهد.
۵. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای مفاصل و روماتولوژی توضیح دهد.
۶. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یدای را در بیماریهای پوست و مو بیان نماید.

۷. تظاهرات بالینی، روشهای ارزیابی و تشخیصهای افتراقی و رویکردهای اولیه به درمان شامل اصلاح تدابیر، درمان دارویی و اعمال یداوی را در بیماریهای اعصاب و روان توضیح دهد.
۸. Red flag ها و موارد نیازمند ارجاع در هر یک از بخشهای مذکور را بیان کند.
۹. پاسخ سوالات بالینی مربوط به بیمار خود را در منابع طب سنتی و مقالات جستجو نماید.

II. حیطه مهارتی:

فراگیر باید بتواند:

۱. از بیماران جدید و پیگیری مراجعه کننده به هر یک از درمانگاهها شرح حال مناسب را اخذ نموده، در پرونده ثبت نماید.
۲. معاینات فیزیکی از قبیل ملمس و نبض را بخوبی انجام دهد.
۳. با بیماران به خوبی ارتباط برقرار کرده، تدابیر لازم را با توجه به تشخیص بطور واضح برای آنها بیان نماید.
۴. نسخه‌نویسی بیماران را با رعایت اصول صحیح آن انجام دهد.
۵. فصد‌های تجویز شده در درمانگاه مانند فصد صافن، عرق النساء، باسلیق و اکحل را بدرستی انجام دهد.
۶. درمان بیجاشدگی ناف را در بیماران مبتلا بدرستی انجام دهد.

III. حیطه نگرشی (عاطفی):

۱. فراگیر مایل باشد در ویزیت بیماران اخلاق پزشکی را رعایت نماید.
۲. فراگیر ارزش و ضرورت رفتار حرفه‌ای در ویزیت بیماران را درک نماید.
۳. به مراقبت از تمام بیماران بدون در نظر گرفتن جنسیت، دین، نژاد و موقعیت اجتماعی متعهد باشد.
۴. در مورد مسائل شخصی بیمار رازدار باشد.

۲- شرایط اجرا:

- امکانات و مواد آموزشی:
  - دیتا پروژکتور
  - رایانه و اینترنت
  - اسلاید و powerpoint
  - سالن کنفرانس
  - کلاس درس

- وجود فضای درمانگاهی و درمانگاه فعال برای بیماران مراجعه کننده سرپایی
- در دسترس بودن وسائل معاینه، فصد و بادکش مانند تخت معاینه، لیوان بادکش، تیغ بیستوری و دستکش استریل.

مکان آموزش:

- سلامتکده طب سنتی احمدیه
- سلامتکده طب سنتی خارک

آموزش دهندگان:

اقای دکتر کریمی - اقای دکتر شیرزاد - اقای دکتر رضایی زاده - اقای دکتر علیزاده - اقای دکتر خادم - اقای دکتر عباسیان - خانم دکتر شیربیگی - خانم دکتر نجاتبخش - خانم دکتر تهرایی - آقای دکتر آیتی

۳- زمانبندی آموزشی

آموزشهای این درس در دو بخش به فراگیران ارائه می‌گردد. بخش اول شامل کلاسها و گزارش صبحگاهی و بخش دوم حضور در روتیشنهای درمانگاهی می‌باشد. برنامه زمانبندی هر یک از این بخشها به تفصیل در ذیل آورده شده است:

الف - برنامه درمانگاهها و گزارش صبحگاهی

نوع فعالیت	زمان تقریبی
گزارش صبحگاهی	شنبه، یکشنبه، دوشنبه ۸ تا ۹:۱۵
کنفرانس اساتید	شنبه، یکشنبه، دوشنبه ۸ تا ۹
درمانگاه آموزشی	شنبه، یکشنبه، دوشنبه ۹:۳۰ تا ۱۳

برنامه گزارش صبحگاهی کارورزی ۱ و ۲ دانشجویان طب سنتی ایرانی دوره ۱۷ و ۱۸

نیم سال اول تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

ردیف	تاریخ	روز	موضوع	استاد	دستیار
۱	۲۵ شهریور	شنبه		تعطیل	
۲	۲۶ شهریور	یکشنبه	بر خورد با نزله	دکتر عباسیان	
۳	۲۷ شهریور	دوشنبه	عقر، افسردگی	دکتر شیرزاد	
۴	۱ مهر	شنبه	شرح حال گیری ۱	دکتر نجات بخش	
۵	۲ مهر	یکشنبه		تعطیل	
۶	۳ مهر	دوشنبه	سر درد - افسردگی	دکتر آیتی	
۷	۸ مهر	شنبه	سیلان رحم	دکتر تیرایی	
۸	۹ مهر	یکشنبه	شرح حال گیری ۲	دکتر نجات بخش	
۹	۱۰ مهر	دوشنبه	بیماریهای مثانه ۲	دکتر کریمی	
۱۰	۱۵ مهر	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر رضایی زاده	دکتر س حسینی
۱۱	۱۶ مهر	یکشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر خادم	دکتر صیدی
۱۲	۱۷ مهر	دوشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر شیرزاد	دکتر وحیدی
۱۳	۲۲ مهر	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر شیربیگی	دکتر ثقفی
۱۴	۲۳ مهر	یکشنبه	بیماریهای مثانه ۳	دکتر کریمی	
۱۵	۲۴ مهر	دوشنبه	سیناترایی	دکتر علیزاده	
۱۶	۲۹ مهر	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر تیرایی	دکتر نادریان
۱۷	۳۰ مهر	یکشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر عباسیان	دکتر حکیم الهی
۱۸	۱ آبان	دوشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر شیرزاد	دکتر عابدیان
۱۹	۶ آبان	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر شیربیگی	دکتر سرافرازیان
۲۰	۷ آبان	یکشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر خادم	دکتر حسنی
۲۱	۸ آبان	دوشنبه	ریزش مو	دکتر کاظمی	
۲۲	۱۳ آبان	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر علیزاده	دکتر س حسینی
۲۳	۱۴ آبان	یکشنبه	دارونامه طوبی ۲	دکتر نجات بخش	
۲۴	۱۵ آبان	دوشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر شیرزاد	دکتر صیدی
۲۵	۲۰ آبان	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر رضایی زاده	دکتر ثقفی
۲۶	۲۱ آبان	یکشنبه	دارونامه طوبی ۳	دکتر نجات بخش	
۲۷	۲۲ آبان	دوشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر عباسیان	دکتر وحیدی
۲۸	۲۷ آبان	شنبه	فیبروم و اورام صلب رحم	دکتر تیرایی	
۲۹	۲۸ آبان	یکشنبه	گوارش و کبد ۳	دکتر خادم	
۳۰	۲۹ آبان	دوشنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر علیزاده	دکتر نادریان
۳۱	۴ آذر	شنبه	گزارش صبحگاهی	دکتر رضایی زاده	دکتر عابدیان

دکتر حکیم‌الهی	دکتر کریمی	گزارش صبحگاهی	یکشنبه	۵ آذر	۳۲
دکتر حسنی	دکتر عباسیان	گزارش صبحگاهی	دوشنبه	۶ آذر	۳۳
دکتر صیدی	دکتر علیزاده	گزارش صبحگاهی	شنبه	۱۱ آذر	۳۴
دکتر وحیدی	دکتر کریمی	گزارش صبحگاهی	یکشنبه	۱۲ آذر	۳۵
دکتر سرافرازبان	دکتر شیرزاد	گزارش صبحگاهی	دوشنبه	۱۳ آذر	۳۶
دکتر حسینی	دکتر تیرایی	گزارش صبحگاهی	شنبه	۱۸ آذر	۳۷
دکتر ثقفی	دکتر خادم	گزارش صبحگاهی	یکشنبه	۱۹ آذر	۳۸
دکتر نادریان	دکتر شیربیگی	گزارش صبحگاهی	دوشنبه	۲۰ آذر	۳۹
	دکتر رضایی‌زاده	برخورد با کنسر	شنبه	۲۵ آذر	۴۰
	تعطیل		یکشنبه	۲۶ آذر	۴۱
	دکتر شیربیگی	برخورد با ملاسما	دوشنبه	۲۷ آذر	۴۲
دکتر سرافرازبان	دکتر رضایی‌زاده	گزارش صبحگاهی	شنبه	۲ دی	۴۳
دکتر عابدیان	دکتر خادم	گزارش صبحگاهی	یکشنبه	۳ دی	۴۴
دکتر حسنی	دکتر علیزاده	گزارش صبحگاهی	دوشنبه	۴ دی	۴۵
دکتر حکیم‌الهی	دکتر تیرایی	گزارش صبحگاهی	شنبه	۹ دی	۴۶
	دکتر عباسیان	کمر درد و سیاتیک	یکشنبه	۱۰ دی	۴۷
	دکتر بهرام‌سلطانی	مفردات زنان	دوشنبه	۱۱ دی	۴۸

ب- برنامه روتیشن درمانگاههای آموزشی کارورزی ۱ و ۲ دانشجویان طب سنتی ایرانی دوره ۱۷

برنامه درمانگاهها

سلامتکده خارک	سلامتکده احمدیه	
دکتر کردافشاری	دکتر کریمی - دکتر عباسیان	شنبه
دکتر شیرزاد - دکتر تیرایی	دکتر شیربیگی - دکتر علیزاده	یکشنبه
دکتر خادم - دکتر تیرایی	دکتر نجات بخش - دکتر رضایی‌زاده	دوشنبه

گردش اساتید در درمانگاهها

دوشنبه	یکشنبه		شنبه
دکتر نجات بخش	دکتر شیربیگی	دکتر کریمی	الف
دکتر رضایی زاده	دکتر تیرایی	دکتر کردافشاری	ب
دکتر خادم	دکتر علیزاده	دکتر کریمی	ج
دکتر تیرایی	دکتر شیرزاد	دکتر کردافشاری	د
دکتر نجات بخش	دکتر شیربیگی	دکتر عباسیان	ه

گردش ها و دانشجویان

گردش اول	گردش دوم	گردش سوم	گردش چهارم	گردش پنجم	
۱۶ بهمن تا ۱۸ فروردین	۱۹ فروردین تا ۵ خرداد	۶ خرداد تا ۳۱ خرداد ۱۸ شهریور تا ۷ مهر	۸ مهر تا ۲۶ آبان	۲۷ آبان تا ۱۳ دی	
دکتر صیدی	دکتر حسینی	دکتر ثقفی	دکتر حکیم الهی	دکتر وحیدی منفرد	الف
دکتر وحیدی منفرد	دکتر صیدی	دکتر حسینی	دکتر ثقفی	دکتر حکیم الهی	ب
دکتر حکیم الهی	دکتر وحیدی منفرد	دکتر صیدی	دکتر حسینی	دکتر ثقفی	ج
دکتر ثقفی	دکتر حکیم الهی	دکتر وحیدی منفرد	دکتر صیدی	دکتر حسینی	د
دکتر حسینی	دکتر ثقفی	دکتر حکیم الهی	دکتر وحیدی منفرد	دکتر صیدی	ه

۴- روش آموزش:

- Lecture Based
- Group Discussion

- Programmed Instruction
- snaps model
- Role modelling

۵- شرح وظایف:

وظایف فراگیران در سه حیطه به شرح ذیل بیان می‌گردد:

الف) حضور در کلینیک:

۱. همه فراگیران موظف به حضور منظم در جلسات گزارش صبحگاهی، ژورنال کلاب، کنفرانس اساتید و درمانگاه، طبق برنامه تنظیمی تعیین شده از طرف گروه می‌باشند.
۲. در صورت نیاز به مرخصی فراگیران موظفند درخواست کتبی خود را تا روز قبل از مرخصی به استاد مسؤؤل درس کارورزی ارایه نمایند و استفاده از مرخصی تنها پس از تأیید استاد مسؤؤل درس کارورزی امکانپذیر است.
۳. سقف درخواست مرخصی دستیاران در این دوره ۸ روز می‌باشد.
۴. بر اساس ماده ۱۲ آیین نامه، غیبت بیش از حد مجاز منجر به نمره صفر در درس کارورزی خواهد شد.
۵. چنانچه به دلایلی از قبیل مرخصی و ... اساتید هر یک از لاینها قادر به حضور در درمانگاه نبوندند، فراگیران محترم موظفند پس از هماهنگی با مسؤؤل آموزش درمانگاه در کلینیک سایر اساتید حضور یابند.

ب) رفتار و پوشش حرفه‌ای:

۱. همه فراگیران موظفند با روپوش سفید و پاکیزه، نصب کارت شناسایی و ظاهری منظم در درمانگاه حضور یابند.
۲. فراگیران موظف به رعایت احترام در برخورد با همکاران، اساتید، بیماران و رعایت سلسله مراتب می‌باشند.

ج) وظایف محوله:

۱. اخذ شرح حال کامل و ثبت آن در پرونده بیمار با **problem list** هدفدار و تشخیص افتراقی مناسب از بیماران مراجعه اول
۲. اخذ شرح حال مناسب و ارزیابی سیر بیماری و پاسخ درمانی در بیماران پیگیری
۳. مهر و امضای پرونده بیمار توسط دستیار شرح حال گیرنده
۴. ارائه توضیحات کامل و راهنمایی بیمار پس از ویزیت استاد جهت انجام اقدامات تجویز شده از قبیل اعمال یداوی، اصلاح سته‌ضروریه، توصیه‌ها و رژیمهای غذایی
۵. فراگیران موظفند جهت انتخاب و ارائه مناسب شرح حال و روند تشخیص و درمان بیمار در گزارش صبحگاهی حداقل از دو الی سه هفته قبل با استاد مربوطه هماهنگیهای لازم را بعمل آورند و قبل از ارائه اسلایدهای تنظیم شده را جهت بررسی برای استاد ارسال نمایند.

۶- ارزشیابی فراگیر:

ارزشیابی تکوینی:

- برگزاری آزمون Mini – CEX در پایان روتیشن بر اساس برنامه از پیش ارائه شده

ارزشیابی تراکمی یا پایانی:

- آزمون کتبی شامل سوالات چند گزینه ای، صحیح – غلط، تشریحی کوتاه پاسخ و Key - Feature
- منبع آزمون کتبی نهایی، مطالب تدریس شده در گزارش صبحگاهی، درمانگاهها و فصول تعیین شده از کتاب طب اکبری می باشد. فصول تعیین شده از کتاب طب اکبری جهت آزمون کتبی نهایی در جدول ذیل آمده است.

ردیف	قسمت مورد نظر از کتاب طب اکبری	نام مبحث
۱	باب اول-فصل ۴/۹/۱۰/۱۲/۲۶/۲۷	سدر - دوار - سهر - نسیان - مالخولیا - اختلاط عقل و هذیان - زکام و نزله - عصابه
۲	{باب اول-فصل ۱} {باب دهم فصل ۲/۱}	صداع - سوءمزاج دل - خفقان
۳	باب ۱۲- فصل اول تا انتهای فصل دهم	تشریح معده - سوءمزاج معده - وجع معده - ضعف هضم و سوءالهضم و تخمه - هیضه - نقصان و بطلان شهوت طعامفساد شهوت - جوع الکلب - جوع البقر - جوع الغشی - عطش مفرط
۴	باب ۱۲- ابتدای فصل ۱۱ تا انتهای فصل ۳۲	ورم معده - دبيله معده - نفخه - جشاء - ثناؤب - تمطی - قی و غثیان - قی الدم - جمود شیر در معده و امعا - فواق - انقلاب معده - قلق و کرب معده - اختلاج معده - وجع فواد - حرقت معده - حکاک و

دغدغه معده - استرخا معده و تهلهل نسج آن - تشنج معده - جسائت معده - ذرب و خلفه - تدبیر معده ی کوچک		
شناخت انواع نفس - انواع نفس ناطبوعی - ربو - انتصاب نفس - سعال - مغص - نفخ - قولنج	باب ۹- فصل ۵/۴/۳/۲/۱ باب ۱۵- فصل ۷/۶/۵	۵
بواسیر - شقاق معده - حكه معده - سوءمزاج کلیه - ریج الکلیه - ذیابیطس - سنگ و سنگریزه کلیه - حرقت بول - احتباس بول - تقطیرالبول - سلس البول	{باب ۱۶- فصل ۸/۴/۱} {باب ۱۷- فصل ۹/۸/۴/۱} {باب ۱۸- فصل ۱۲/۱۱/۱۰/۹} {باب ۱۹- فصل ۴/۳/۱}	۶
حكه - قوبا - برص ابیض - بهق ابیض - بهق و برص اسود - کلف و نمش - تغییر رنگ بدن - انتشار و تساقط مو - نموست - تشقق شعر - قروح	{باب ۲۴- فصل اول مقاله ۲۹ و ۳۱-فصل دوم مقاله ۹/۴/۳/۲/۱} {باب ۲۵ فصل ۴/۵/۲} {باب ۲۷ فصل ۱۵}	۷
عقر - علامات حاملگی تدبیر حوامل، اسقاط مکرر.... - کثرت طمث - حكه - بواسیر رحم - سیلان رحم - احتباس طمث قلاع - بخرالغم	باب ۲۱- فصل ۱۳/۱۲/۸/۷/۴/۲/۱ باب ۵ - فصل ۱۶/۱۳	۸
امراض کبد	باب ۱۳ - تمام فصول	۹

نمره کل	حضور و غیاب و تأخیر مورنینگ	حضور و غیاب و تأخیر درمانگاه	کیفیت حضور در درمانگاه	کیفیت ارائه مورنینگ	آزمون مینی سی ایکس	آزمون تئوری	نام آیتم
۲۰	۱	۲	۳	۲	۲	۱۰	نمره آیتم

در نهایت نمره نهایی ارزیابی فراگیر بر اساس جدول فوق محاسبه می گردد:

حد نصاب قبولی فراگیران در این درس نمره ۱۴ می‌باشد.

تاریخ برگزاری آزمون مینی سی ایکس: یک جلسه قبل از پایان روتیشن (۱۴ آبان - ۴ دی)

۷- منابع آموزشی:

۱. ابن سینا، حسین بن عبدالله، القانون فی الطب، دارالاحیاء التراث العربی، لبنان، ۱۴۱۰.
  ۲. کرمانی نفیس بن عوض. شرح الاسباب و العلامات. انتشارات جلال الدین: قم، موسسه احیاء طب طبیعی ۱۳۸۷.
  ۳. ارزانی، محمد اکبر: طب اکبری. موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل، تهران، ۱۳۸۷
  ۴. اعظم خان، محمد، اکسیر اعظم، موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل، تهران
  ۵. سید اسماعیل جرجانی، ذخیره خوارزمشاهی، به کوشش سعیدی سیرجانی، تهران، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۵.
  ۶. محمد بن زکریای رازی، الحاوی فی الطب، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی، تهران، ۱۳۸۷.
7. Bates B, Bickley LS, Hoekelman RA. A guide to physical examination and history taking: Lippincott Williams & Wilkins; 1995.
  8. Anthony SF, Eugene B, Dennis L, Stephen L, Dan L, Jameson J. Harrison's principles of internal medicine. Vol II 17th ed New York: McGraw-Hill. 2008:2233-6.